

آریانا

اول عقرب ۱۳۲۹

آریانا

شماره دهم سال هشتم

قرآن چگونه جمع و ترتیب شد؟..

بخش (۳)

جمع قرآن در زمان حضرت ابو بکر و عثمان (رض) :

بعد از ایضا حات فوق این سوال پیدا می شود : در حالیکه قرآن در زمان رسول کریم (ص) جمع، از بر و ترتیب شده، مراد از جمع کردن قرآن در زمان حضرت ابو بکر (رض) و حضرت عثمان (رض) چیست؟

متعاقب رحلت حضرت رسول کریم (ص) حضرت ابو بکر (رض) بفرستادن يك قوه بمقابل مسليمه كذاب مجبور و در محاربه كه واقع شد بكتعداد زياد حفاظ، شهيد شدند. حضرت عمر (رض) از اين اتلاف حفاظ به اندیشه افتاد و حضرت ابو بکر را به جمع کردن قرآن بحال يك جلد تشويق نمودند. اگرچه در اول ایشان تردد نشان دادند اما دلایل حضرت عمر (رض) ایشانرا قانع وزید را خواسته این کفار را به او حواله فرمودند. البته در اینکجه قرآن مرتبه زمان حضرت ابو بکر با نسخه که در زمان حضرت رسول کریم ترتیب گردیده یکی است شکی موجود نیست به چند دلیل: اولاً: یگانهدیفیکه اشخاص دارنده این عهد داشتند، جمع کردن قرآن بود. ثانیاً: این کار فقط ششماه بعد از رحلت حضرت رسول کریم (ص) آغاز گردید و کسانی که قرآن را از رسول کریم شنیده بودند اکثرشان حیات داشتند. ثالثاً: در میان اصحاب کسانی که قرآن را از بر داشتند هم زیاد بودند. رابعاً: پارچه های تحریر شده قرآن در دسترس اصحاب موجود بود. خامساً: قرآن در زمان رسول کریم (ص) کاملاً تحریر شده بود. شادساً: در مورد اینکه قرآن ناقص و نامکمل بوده باشد هیچ سندی وجود ندارد. و بنا بر این دلایل قرآنیکه در زمان حضرت ابو بکر (رض)

تحریر شده تمام و مکمل بوده و هم عین نسخه می باشد که در زمان حضرت رسول کریم (ص) تحریر و ترتیب شده است .

این نسخه که در زمان حضرت ابوبکر (رض) تحریر و جمع شد تا وقت وفات در کنار شان بود و بعد از وفات تسلیم حضرت عمر (رض) گردیده و ایشان این نسخه را به حضرت حفصه (رض) تودیع فرمودند . حضرت عثمان غنی (رض) جهت رفع رویداد اختلافات پیش شده در مورد قرائت قرآن ، نسخه های متعددی از آن نقل و بهر طرف فرستاده بودند .

نسخه های مستنسخه حضرت عثمان (رض) عین همان نسخه قرآنی بود که در زمان حضرت ابوبکر (رض) ترتیب شده بود . زید همان کسیکه قرآن را در دوران حضرت ابوبکر (رض) برشته تحریر کشیده بود ، در زمان حضرت عثمان (رض) نیز این وظیفه را بعهده داشته است .

بعد از اخذ نسخه های متعدده قرآنی ، اصل آن به حضرت حفصه (رض) اعاده و این نسخه های مستنسخه قرآن بممالکی که جدیداً مفتوح و در آنجا اختلافاتی در قرائت قرآن دیده می شد ، ارسال و توزیع گردید .

باین ترتیب نسخه های مجعوله و ناقص از بین رفته و امروز قرآنی که در دسترس ما قرار دارد قرآنیست که از طرف حضرت عثمان (رض) استنساخ و نشر شده است .

رتال جامع علوم انسانی

اختلافات قرائت قرآن :

این اختلافات قرائت که در بالا اشاره به آن نمودیم موجب یکمشت اعتراضات گردیده است . مثلاً مغرضین میگویند :

اولاً : حضرت عثمان رضی الله عنه جهت تعدیل قرائت موضوعه رسول کریم (ص) سبب ضیاع يك قسمت از قرآن شده اند .

ثانیاً : تنوع قرائت مانع تشخیص قرائت صحیح گردیده .

این دو اعتراض وقتی بعمل آمده میتواند که معترض معنی کلمه قرائت را پیوره فهمیده باشد .

پیغمبر اسلام میفرماید: قرآن به هفت حرف نازل شده است و مراد از این کلمه حرف: لهجه، افاده و طرز بیان اعراب است. بر علاوه اکثر احادیث روایت شده این را افاده می کنند که قرآن در عصر سعادت به لهجه های مختلف قرائت می شده، اما این اختلافات لهجه موجب کدام قاثیری بر متن قرآن نشده است. چه قرائت شدن قرآن به لهجه های مختلف يك نتیجه طبیعی انتشار آن در میان قبایل مختلف اسلامی میباشد. چون بر طرف کردن لهجات قبایلی از لهجه قریش غیر ممکن بود بناءً علیه ایشان همان متن قرآن را قرائت و تنها کلمات را به لهجه خود تلفظ می نمودند و منع کردن شان از این روبه، جز ممانعت از سیر تعمیم اسلام معنی دیگری نداشت.

ازینجاست که مراد از نزول قرآن به هفت لهجه آشکار میگردد. زیرا درین هفت لهجه کدام اختلاف حائز اهمیتی موجود نبوده و قرآن به این لهجات خوانده شده می توانست و این هفت لهجه از لهجات نخبه و برجسته عرب است. وقتی به اعتراض دوم میرسیم، بطلان آن خیلی سهل است چه تمام نسخه های موجود قرآن در روی زمین یکسر مو با هم متفاوت نیست. اگر دقت کنید خواهید دید که يك مسلمان در شرق و دیگری در غرب هر دو همین يك قرآن را تلاوت مینمایند. بنابراین اختلاف قرائت قرآن در بین مسلمانها هیچ خلل و نقصی بر موثوقیت و صفوت قرآن وارد ننموده است.

راجع به صفوت قرآن:

نصرانیهای متعصب یکمشت اعتراض راجع به صفوت قرآن هم پیش آورده اند که خوشبختانه رد و جرح تمام این اعتراضات از حیز امکان خارج نیست:

۱ - نویسنده مقاله « محمدیت س » در دائره المعارف - بریطانیکا قرآن را بدلیل اینکه گوید حضرت عثمان (رض) از اکثر سوره ها بطور سطحی گذشته باشند، ناتمام میخواند.

در حالیکه این ادعا بکلی بی اساس میباشد و به دلائل قطعی تاریخی ثابت است که اکثر از اصحابیکه در زمان حیات رسول کریم (ص) قرآن

را از بر داشتند در دوران خلافت حضرت عثمان (رض) حاضر و حیات بودند .
و هم تفصیلاً تیکه قبلاً در مورد تدوین قرآن داده ایم برای ردو جرح این
اعتراض کافی و وافی میباشد .

۲ - میگویند جز نسخه که حضرت عثمان از حضرت حفصه (رض)
گرفته و از آن استنساخ نمودند، سایر نسخه ها از بین برده
شده است حالانکه در نسخه های متداول شده قرآن توسط (ابی بن کعب)
تاجائیکه دیده شده هیچ يك چیز زیادی و یا کدام تفارقی بنظر نمی رسد
و هم سندی که بتواند این ادعای اثبات کند، موجود نیست گرچه سیوطی
در يك اثر خود موسوم به (اتقان) از چنین چیزی بحث مینماید، اما اینکه سیوطی
به اتفاق آراد روایت از احادیث معتمد نبوده و مجددین معتمد سابق مانند
بخاری برخلاف این ادعا می باشند و هم شواهدی که نشان میدهد (ابی)
از جانب حضرت عثمان به نظارت در جمع کردن قرآن تعیین شده بود، نیز
وجود دارد، سیوطی در اثر معنون به (اتقان) دعوی می کند نسخه قرآنیکه
ترتیب آن منسوب به ابی بن کعب است، دعای قنوت را علاوه دارد .

چون دعای قنوت و با ادعای امثال آن که در احادیث شریف مذکور است با قرآن
ارتباطی ندارد لذا معلوم میگردد که يك چنین ادعا از حقیقت بدور است .
۳ - گذشته از همه زید به آنها فی موطف به جمع کردن قرآن بوده
بلکه اکثر اصحاب با او معاشرت میکردند .

۴ - برای ثبوت صفت قرآن اثبات دو نکته ، الزم می باشد اول اینکه در متن اصلی
قرآن چیزی زیاد نشده و دوم اینکه از متن اصلی قرآن چیزی حذف نگردیده است .
در مورد ادعای اول هیچ روایت و با موضوع موثوق، غیر موثوق و با مشهور
وجود ندارد که همه متفق الرأی قرآن عظیم الشان را به صفت يك وحی الهی شناسیده
و تأیید نکنند. نظر ميك روایت «ابن مسعود» دو سوره از اخیر قرآن را بگمان اینکه
دعا است، در نسخه متعلق به خودش درج نموده و چون تمام اصحاب روی این موضوع
بر او اعتراض کرده اند، خطای او ثابت میگردد. بناء علیه محقق است که در متن اصلی
قرآن کریم هیچ حرفی علاوه نشده است. ترجمه: محمد شفیع رهگذر: «باقیدارد»